

„Szabadon, békében/ Éljen ruszin népem,
Ott lakozzék az igazság/ És távol a háború
... Magasságos Úristen
Szent kegyelmed segítsen,
Adj ránk jobb jövőt itten.”

(Részlet a ruszin himnuszából)

RÁKÓCZI LEGHŰSÉGESEBB NÉPE

Az elmúlt egy évben új színfoltként jelentkezett Kecskeméten, szoros szálakkal kötődve a Hunyadvároshoz, Kecskemét Megyei Jogú Város Ruszin Települési Kisebbségi Önkormányzata. Elnökét, dr. Németh Istvánt kértük meg arra, hogy mutassa be tevékenységüket, törekvéseiket.

- Kik is a ruszinok, s hogyan kötődnek országunkhoz?

- A magyarokkal szinte a kezdetektől együtt élő valamennyi nép és nemzetiség közül talán a ruszinok sorsa a legsajátosabb, hisz soha nem volt önálló államiságuk, vagy bármiféle területi elhatárolódásuk. Nemzeti identitásukat, önálló entitásukat a ruszinok görög-keleti vallása, egymáshoz közel álló nyelvjárásaik, gazdag és színes szellemi és tárgyi néprajzuk, valamint a sok évszázados magyar-ruszin együttélésből fakadó történelmi tudatuk határozza meg, amit sokan Árpád magyarjaival, csatlakozó népként történő bejövételüktől eredeztetnek. Örömmel szereztem tudomást arról, hogy Lóci László főigazgató úr egyik diplomamunkája is foglalkozik a ruszinokkal, melyből önálló könyve is jelent meg.

A történelmi Magyar Királyságban a ruszinok a mai Kárpátalja és Kelet-Szlovákia területén éltek. Egyes csoportjaik onnan vándoroltak a 18. században a mai Magyarország északkeleti vidékeire, majd tovább. Szerte a világban ma mintegy egymillió ruszin él. Fő lakóhelyük az Északkeleti Felvidéknek a Szepesség-től a máramarosi Visó-völgyig terjedő szakasza. Jellegzetes ruszin város például Ungvár, Munkács, Beregszász, Nagyszőlős és Huszt. A mai Magyarország területén mintegy hatezer ruszin él, s a nyilvántartott adatok alapján az ország harmadik legnagyobb lélekszámú kisebbségét alkotják.

Csodálatos tény a két nép kapcsolatában, hogy a történelmi idők folyamán a ruszin volt az a nemzet, amely soha nem harcolt a magyarok ellen, sőt inkább segítségére volt. A 18. század elején a ruszinok nagy számban csatlakoztak a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharchoz. A fejedelem beszélte a nyelvünket, és leghűségesebb népének nevezte elődjünket, palotásait is közülünk válogatta. 1703. május 22-én Esze Tamás Beregszászon bontotta ki II. Rákóczi Ferenc zászlóit. Ennek emlékére minden év május 22-én ünnepeljük Nemzeti Ünnepeinket. A ruszinok az 1848-49-es szabadságharc idején is együtt harcoltak a magyarokkal Kossuth zászlója alatt.

A Kádár-korszakban a ruszinokat a magyarországi szlovákságba sorolták, s csak miután 1993-ban a magyar országgyűlés elfogadta a Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényt, alakíthattak helyi és országos kisebbségi önkormányzatokat. Kecskeméten közel félszáz ruszin nemzetiségű polgár él, akik többsége a Felvidékről települt át. Kezdeményezésükre a 2010-es választásokat követően alakult meg itt az első Ruszin Települési Kisebbségi Önkormányzat.

- Kimagasló szerepük volt a Nemzetközi Tisza Klaszter Szövetség létrehozásában. Miért vállalták fel ezt a feladatot?

- Azon a személyes szálon túl, hogy a szövetség elnöke, Berkes Béla úr maga is – most már Kecskeméten élő – ruszin, a kapcsolódásunk oka sokkal mélyebb. A szövetség elsőrendű feladata a Tisza vízgyűjtő területén található ivóvízbázis környezetvédelme, megújuló energiák honosítása, illetve a környezeti okok következtében károsodott emberei szervezetek regenerációjának elősegítése. Mi kezdettől támogatjuk a klaszterszövetséget ezekben a törekvéseiben azért is, mert a Tisza vízgyűjtő területének (Ukrajna, Szlovákia, Magyarország, Románia és Szerbia) minden országában igen jelentős ruszin kisebbség él, akik életkörülményei nem közömbösek a számunkra. Szerbiának (lásd a vajdasági ruszinok nagy számát) például egyik hivatalos nyelve a ruszin. December 10-én a Polgármesteri Hivatal dísztermében ünnepeltük egy kétnapos nagyrendezvény keretében a Nemzetközi Tisza Klaszter Szövetség fennállásának egyéves évfordulóját, amelyen 7-8 ország diplomáciája képviseltette magát.

- Milyen szálak kötik Önt, illetve a Kisebbségi Önkormányzatot a Hunyadvároshoz?

- Régi személyes szálak, hiszen lányaim ide jártak, járnak iskolába. Volt nejem egész családja itt lakik, ahogyan önkormányzatunk alelnök asszonya, Németh Zsuzsanna is a Tinódi utca lakója. Nagyon szimpatikus az, amit a városrészben Pászti András úr képvisel. Ezúton is köszönöm, hogy önkormányzatunk megalakulásától úgy intézte az együttműködésünket, hogy szoros kapcsolatba kerültünk a Hunyadvárosi Közösségi Házzal. Ezen a helyszínen azóta több kulturális rendezvényt bonyolítottunk le, sőt havi két alkalommal szombatnként rendszeres találkozót tartunk. Festőművészeti és grafikai kiállításokat is rendeztünk itt. A Hunyadvárosi Napok keretében a Magyar Chan Wu Szövetséggel közös rendezvényünk volt a Közösségi Házban: egy kínai teaszertartásra invitáltuk az érdeklődőket. Hosszú távú célunk, hogy a Hunyadvárosban élőket megismertessük népművészeti és történelmi hagyományainkkal. Tervezzük egy rendezvénysorozat indítását, ahol közelebről is megismerhetők lesznek nemzetiségi szokásaink és ünnepeink: például a kolliva édességkészítés, a ruszin házszentelés, búzaszentelés, gyógyfűmegáldás. Mindemellett úgy gondoljuk, nemcsak az a feladatunk, hogy a ruszin értékeket, hagyományokat minél szélesebb körben megismertessük, hanem az, hogy mi is megismerkedjünk más kisebbségek kultúrájával, életével. Magyarországon ilyen kisebbségnek számít ma már a kínai is. Együttműködésünk van a már említett Magyar Chan Wu Szövetséggel. Mindezek következtében további színes programok várhatók a Hunyadvárosi Közösségi Házban.

- Az együttműködés szép megnyilvánulása volt a közelmúltban felállított 56-os emlékmű szponzorálása is.

- Az 1956-os eseménysorozat történelmi léptékkal mérve időben nagyon közel van ahhoz, hogy letisztult, egységes értékítélettel szemlélhessük. Kétségtelen viszont, hogy a magyar történelem szerves része, fontos sarkköve, aminek lehet és kell is emléket állítani – annál is inkább, mert nagyon sok családnak, köztük ruszin családoknak is okozott megélt tragédiát. Ebből az aspektusból gondoltuk azt, hogy támogatóként a Ruszin' Kisebbségi Önkormányzat komoly részt vállal a Hunyadvárosi Közösségi Ház területén történő szoborállítás anyagi terheiből. Nagyon köszönöm, hogy ebben az elgondolásban az elkészült szobrot megáldva a történelmi egyházak is mellénk álltak. Bízom benne, hogy a Hunyadvárosi Közösségi Házat működtető Hunyadvárosért Egyesülettel és a városrészben élő emberekkel az együttműködés további sok szép példáját megérjük majd.

Kada Erika interjúja